

VASILE PÂRVAN – PĂRINTELE ARHEOLOGIEI ROMÂNEȘTI

Sergiu SERBINOV

Unul dintre cei mai marcanți savanți români, din sfera științei și culturii umaniste, contribuind semnificativ în domeniul istoric, arheologic și filosofic – Vasile Pârvan, s-a născut acum 136 de ani, la 28 septembrie 1882, în cătunul Perchiu, comuna Huruiești, jud. Tecuci (Bacău).

Fiul învățătorului Andrei Pârvan și al Aristiței Chiriac. Face primele studii la Berești-Covurlui urmează secția clasică a Liceului "Codreanu" din Bârlad (1893-1900). Licențiat în istorie la Universitatea din București (1904), a avut ca profesori pe Nicolae Iorga, Dimitrie Onciul, Simion Mehedinți ș.a. În perioada 1905-1908 se specializează la Jena, Berlin și Breslau unde obține doctoratul. În 1909 este chemat ca profesor suplinitor la catedra de Istorie Veche, epigrafie și antichități greco-romane a Universității din București. Vasile Pârvan a fost membru și secretar general (1923-1927) al Academiei Române. Este unul dintre fondatorii Institutului de studii sud-est europene (1913), și a Muzeului Arheologic din Transilvania. Activând aici, mereu a încercat să unifice și să promoveze potențialul arheologic românesc, să unifice toți arheologii ce activau pe teritoriul României, fiind chiar și de alte naționalități, precum Francisc Laszlo sau Marton von Roșka.

A fost director la Muzeul Național de Antichități (din 1910) și la Școala română din Roma (din 1921) și inițiator al publicațiilor *Ephemeris Dacoromana* (1923) și *Diplomatarium italicum* din cadrul acestei școli. Membru al mai multor prestigioase organisme științifice internaționale, din Germania, Franța și Italia, Delegat permanent și secretar al Uniunii Academice Internaționale (din 1920).

Opera sa, valoroasă ca metodologie și conținut științific, cuprinde monumentală „*Getica*” – o protoistorie a Daciei în mileniul I, apărută în (1926), lucrare care prezintă istoria geto-dacilor din punct de vedere politic, economic, cultural și religios, folosind pentru prima dată izvoare arheologice și numismatice din Dacia pre-romană. O altă lucrare publicată post-mortem de către colegi este *Dacia. Civilizațiile străvechi din regiunile carpatodanubiene* (1928). Prin prelegerile sale exercita în epocă o mare atracție asupra intelectualității tinere, inițiator al unui vast program de cercetări arheologice și a unui institut de profil în București, cu discipoli iluștri. Este considerat părintele școlii arheologice românești, lui i se datorează primul plan de efectuare a unor cercetări organizate la nivel național și aplicarea acestuia, prin efectuarea de săpături, în mai multe situri arheologice din Dobrogea și Muntenia. În 1911 începe săpăturile la Ulmetum, iar săpăturile întâmplătoare din Constanța au scos la iveală o parte din zidul cetății Tomis. Coordonează șantierul Callatis, complexul dacic din Munții Orăștiei sau din cadrul unor așezări neolitice și dacice din Câmpia Dunării. În 1913, V. Pârvan se prezentase ca voluntar în cadrul armatei, fiind atașat la o divizie, a putut să facă cercetări arheologice la Diși-Pudac și Gheicșiler.

După Primul Război Mondial, la Muzeul Național de Antichități a fost concentrată întreaga activitate arheologică din țară. În art. „*Probleme*

de arheologie în România” publicat în revista „Transilvania”, 1921, Vasile Pârvan face o largă expunere a tuturor problemelor arheologice din toate regiunile a noii țări întregite. Pentru fiecare regiune, Pârvan schițează aproape și planul de lucru. Astfel, după Primul Război Mondial, începe un nou val al cercetărilor arheologice de amploare și aceasta pentru a îmbogăți cât mai mult harta arheologică a țării, lucru despre care V. Pârvan se înțelese cu Uniunea Internațională a Academiiilor de la Bruxelles, din care făcea parte.

V. Pârvan a condus șantierul de la Histria până în 1926. Dintre cei 12 ani (1914-1926) cât i-a fost dat lui V. Pârvan – în calitate de director al Muzeului Național de Antichități – să conducă săpăturile arheologice de la Histria, doar în nouă ani s-au putut desfășura campanii normale. Întrerupte de Primul Război Mondial.

Absorbit de munca sa pe șantier, arheologul neglijează apendicita de care suferea, fapt care avea să-i fie fatal. La 26 iunie 1927, Vasile Pârvan se stinge din viață, la București, la numai 45 de ani. În semn de omagiu al muncii sale monumentale, Institutul de Arheologie al Academiei Române îi poartă astăzi numele. Cercetările sale au constituit baza documentară pentru mai multe studii românești și străine asupra istoriei vechilor colonii grecești de pe țărmurile Pontului Euxin. Iar misiunea sa la Histria a fost continuată de discipolul său Scarlat Lambrino. Acceptat cu entuziasm de unii, respins cu putere de alții, el n-a lăsat pe nimeni impasibil și s-a impus posterității ca un factor incitant, a cărui forță de iradiere nu și-a istovit încă resursele, chiar după 90 de ani de la trecerea sa în neființă. Și totuși el a rămas, cum a menționat A. Sacerdoțeanu „Profesorul nostru... și al lumii întregi”.

Bibliografie:

Carpica XXIII/1, volum omagial Vasile Pârvan. Iași, 1922.

Demetru, G. *Vasile Pârvan simbol al românismului creator.* În: *România-Literară*, 1939.

Enache, G. *Vasile Pârvan și rădăcinile spiritualității românești.* În: *Lumina*, 3 oct. 2010.

Simionescu, I. Răsplata profesorilor. În: *Timpul*. 11 oct. 1943.

Dacia, revue d'arheologie et d'histoire ancienne, nouvelle serie I, 1957.

Recomandat

Aurel ZANOCI, dr., conf. univ.